

“A KAŽDÉ TELO UVIDÍ BOŽIU SPÁSU”

biblický komentár otca Alberta Maggi, OSM, zdroj: www.studibiblici.it

Lukáš 3, 1 - 6

V pätnástom roku vlády cisára Tibéria, keď Poncius Pilát spravoval Judeu a Herodes bol tetrarchom v Galilei, jeho brat Filip tetrarchom v Itúrei a trachonitídskom kraji a Lyzaniáš tetrarchom v Abilíne, za veľkňazov Annáša a Kajfáša zaznel na púšti Boží hlas nad Jánom, synom Zachariáša. Chodil po celom okolí Jordána a hlásal krst pokánia na odpustenie hriechov, ako je napísané v knihe rečí proroka Izaiáša:

„Hlas volajúceho na púšti: ‘Pripravte cestu Pánovi, vyrovnajte mu chodníky! Každá dolina sa vyplní a každý vrch a kopec zníži. Čo je krivé, bude priame, a čo je hrboľaté, bude cestou hladkou. A každé telo uvidí Božiu spásu.’“

Tretia hlava Lukášovho evanjelia sa začína zámerne okázalou scénou. Hovorí sa v nej: “V pätnástom roku vlády cisára Tibéria...” Tibérius bol nasledovníkom Augusta v 14 roku po Kristovi, preto začína s maximálnym predstavením moci, cisára, ktorý nebol len cisárom, ale ktorý sa sám považoval za Božieho Syna, za najvyššieho.

“Poncius Pilát spravoval Judeu a Herodes...” bol synom Herodesa Veľkého, Herodesa Antipasa, “tetrarchom v Galilei, jeho brat Filip tetrarchom v Itúrei a trachonitídskom kraji,...” a potom evanjelista prichádza s istým ‘Lyzaniášom’, málo známym princom: “... tetrarchom v Abilíne, za veľkňazov Annáša a Kajfáša,...” ale veľkňaz bol jeden. Evanjelista pridáva ďalšieho, uvidíme prečo.

Prečo evanjelista začíta touto scénou? Predstavuje sedem veľkých tohto sveta. A preto namiesto jedného veľkňaza pridáva ďalšieho, aby tak dosiahol číslo sedem, ktoré predstavuje plnosť. Jazykom dnešnej doby môžeme povedať, že evanjelista predstavuje G7, sedem veľkých tohto sveta. Od cisára, ktorý si verí a prezentuje sa ako Boží Syn po veľkňazov, ktorí zastupujú Boha.

A evanjelista vytvára napätie z očakávania: “...zaznel Boží hlas...” Keď čítame Evanjelium a chceme mu porozumieť, musíme sa vžiť do jeho prvých poslucháčov alebo čitateľov, ktorí nevedeli, čo prichádza. Evanjelista predstavuje veľkých tohto sveta, cisára Božieho Syna, veľkňazov, predstaviteľov Boha... a kto začuje Boží hlas?

Bude to cisár, veľkňazi? Evanjelista prináša novinku: keď do histórie vchádza Boh, pozorne sa vyhýba posvätným miestam a náboženským predstaviteľom alebo ľuďom a miestam moci, lebo vie, že sú tvrdohlaví a neschopní prijať akúkoľvek zmenu. A tu je to prekvapenie: “...zaznel na púšti Boží hlas nad Jánom, synom Zachariáša.”

Prečo púšť? Pretože Ján, syn kňaza Zachariáša, nie je kňazom ako jeho otec a nie je v chráme, na posvätnom mieste. Ján si nevybral kňazstvo ako jeho otec, aj keď ako syn kňaza tak mal urobiť. On je však na púšti. A práve na púšti, ďaleko od Jeruzalema a chrámu prichádza Jeho slovo. Ďaleko od akéhokoľvek svätého, posvätného či náboženského miesta.

„Chodil po celom okolí Jordána a hlásal krst...” – krstom bolo ponorenie do vody- „...pokánia na odpustenie hriechov.” Grécky termín, ktorý evanjelista používa na vyjadrenie „obrátienia“ v preklade znamená „zmeniť myšlienky, zmeniť spôsob videnia vecí“, čo znamená, že ak sme doteraz mysleli len na seba, odteraz máme myslieť na iných.

Teraz chápeme, prečo tento odkaz o zmene nebol adresovaný kňazom, zákonníkom a náboženským ľuďom. Nemohol byť adresovaný kňazom, ktorí mali hrôzu z akýchkoľvek noviniek. V náboženstve sa hovorí "vždy to takto bolo", a preto akýkoľvek návrh na zmenu bol vnímaný ako útok na ich vlastnú bezpečnosť.

A potom Ján hlásal krst v znamení zmeny života: „...na odpustenie hriechov“. Jánova výzva je ohromná. Odpustenie hriechov sa dalo dosiahnuť cestou do Jeruzalema, náboženskými obradmi v chráme. Nie, Boh nekoná v kulte, využíva život. Odpustenie hriechov prichádza zmenou vlastnej existencie človeka, zmenou života. Nemáme žiť pre seba, pre naše vlastné záujmy, naše vlastné egoistické potreby, ale máme poznať aj potreby a požiadavky iných.

Tento postoj ruší hriechy minulosti.

„Ako sa píše v knihe proroka Izaiáša,...“ a evanjelista cituje druhú časť proroka Izaiáša, kde je opísaný exodus z Babylonu do Jeruzalema, existuje nový exodus, a to oslobodenie od uväznenia náboženskej inštitúcie, ktorá z ľudí urobila otrokov. A evanjelista opäť cituje Izaiáša: *“Hlas volajúceho na púšti: ‘Pripravte cestu Pánovi, vyrovnajte mu chodníky. Každá dolina sa vyplní a každý vrch a kopec sa zníži. Čo je krivé, bude priame, a čo je hrboľaté bude cestou hladkou...”* Je to príprava cesty Pánovi a evanjelista modifikuje koniec. *“A každé telo uvidí Božiu spásu.”* Izaiášov text hovorí o „Pánovej sláve“.

Aký je dôvod tejto zmeny? Lebo Pánova sláva sa ukazuje v jeho spáse, v ponuke odkazu plnosti života. A je dôležité povedať, že táto spása je pre celé ľudstvo, nikto z nej nie je vylúčený.

Toto je typické pre teológa Lukáša: Božia láska pre celé ľudstvo, láska, z ktorej sa nikto nemôže cítiť vylúčený. Ako napíše Peter v Skutkoch apoštolov: *“Ale mne Boh ukázal, že nemám nikoho nazývať nečistým človekom.”*

Na svete neexistuje žiadny človek, ktorý sa dá vylúčiť z Božej lásky pre svoj stav alebo situáciu. Touto významnou scénou začína učenie Jána Krstiteľa, ktorý ohlasuje Ježišov príchod.

Preklad: Lucia Zacharová